

rozhodující je ten důkazní prostředek, jenž je nejpravděpodobnější. Jde tedy nikoliv o volné, nýbrž regulované hodnocení důkazů.

7. Závěrečné hodnocení

Novelu *Code civil* lze ve zkratce zhodnotit v těchto šesti bodech:

1. Struktura novely je přehledná, jednotlivá ustanovení nás danou materií provázejí krok za krokem.
2. Jazyk je dobře srozumitelný, vyhýbá se složitým právním konstrukcím. To má však někdy za následek určitá zjednodušení, která bude muset v budoucnu vyjasnit judikatura.
3. Obsahově se nejedná o revoluci, nýbrž o reformu, která zúročuje evoluci právní nauky a judikatury od roku 1804 a odstraňuje
4. Došlo k demytologizaci kauzy (*cause*). Jinými příklady zjednodušení jsou např. samostatná úprava zastoupení, zakotvení pravidel digitalizace, a to nejen s ohledem na formu, nýbrž i ve vztahu k otázkám plnění. Nová je též koncepce cese a úprava odpovědnosti za vady.
5. Reforma *Code civil* však zatím ještě není úplná, neboť chybí úprava smluvní a mimosmluvní náhrady škody.
6. Zabýváme-li se hlouběji takto krátce představenou úpravou, zjistíme, že mnohé otázky vyžadují soudcovský výklad. Tak tomu však bylo vždy, což odpovídá i výroku jednoho z otců *Code civil*, Portalise.

K objektivní odpovědnosti právnických osob – několik úvah nad přičitatelností škodlivých následků

DAVID ELISCHER*

On Objective Liability of Legal Entities – Several Considerations on the Imputability of Harmful Consequences

Summary: *In private law, objective liability for damage is becoming the predominant liability – despite the declared primacy of the subjective principle. This is not attributable to the development over the last few years, but to the long-term trend of tort law. The main reason is the fair allocation of risks and the consistent protection of the injured parties. However, the purpose of objective civil liability should not be to paralyze the desirable social, technological and technological progress. The purpose of the discussions is therefore to find a balance between these social interests. The notion of objective liability should be analyzed in the Czech context in relation to legal entities. Are legal entities really identical to physical persons in these cases? Who should prove the existence of liberation reasons? How do legal entities demonstrate that they have taken the care that can reasonably be required? How do we impute to the legal person the harmful consequences caused by operations? What are the limits of objective liability?*

Key words: *civil liability, objective liability, legal entity, culpability, imputability, loss event., unlawful conditions, operational liability, liability for damage caused by a thing, exoneration, contractual liability*

* Autor působí na katedře občanského práva Právnické fakulty UK v Praze. Tento článek byl zpracován v rámci projektu Grantové agentury ČR reg. č. 16-22016S „Právní jednání a odpovědnost právnických osob“. E-mail: elischer@prf.cuni.cz.

Úvod

S novým pojetím právnické osoby v českém právu je třeba si položit otázku, jak je to s právnickou osobou a její odpovědností za újmy způsobené její činností, resp. při její činnosti (příp. nečinnosti). V tomto příspěvku se zaměříme toliko na problematiku tzv. objektivní odpovědnosti za újmu, a to zejména na řešení otázky přičitatelnosti škodlivých následků různých provozních činností samotné právnické osobě. Půjde tedy o zkoumání předpokladů a limitů deliktů (resp. kvazideliktů) odpovědnosti právnických osob v současném soukromém právu.

Objektivní odpovědnost se pod různým označením objevuje v soukromém právu evropských zemí s čím dál vyšší frekvencí zhruba od konce 19. století. Vznikala postupně tak, jak se prosazovala idea, že za určité škody (újmy) by se mělo odpovídat (hledisko ekvity, spravedlnosti), přestože vlastník či beneficent zdroje zvýšeného rizika či nebezpečí sám ničeho nezanedbal, nijak nepochybil ani jinak neporušil uznávaná pravidla společenského styku. Odpovídá to maximě, že ten, kdo má prospěch z takové (nebezpečné, rizikové) aktivity, by měl zásadně nést i riziko ze vzniklých újem (*cuius commoda, eius incommoda*).

Samo označení, resp. charakteristika této odpovědnosti jako objektivní – v opozici k subjektivnímu principu (zavinění) – je pouze jedním z mnoha teoretických přiblížení, jimiž se situace, kdy někdo nese břímě odpovědnosti bez zřetele ke svému zavinění, obvykle popisují. Jde o označení, které rezonuje především v české a slovenské literatuře.¹ Vedle toho se v doktríně setkáme taktéž s pojmy odpovědnost za výsledek, odpovědnost bez zavinění, přísná odpovědnost anebo odpovědnost za zvýšené riziko či nebezpečí. Tyto termíny pak bývají užívány *promiscue*, ačkoli ne vždy vyjadřují totéž (zejména termín „strict liability“ ne zcela odpovídá českému chápání objektivní odpovědnosti). Taktéž bývají v zahraniční literatuře² termínem přísná (objektivní) odpovědnost označovány případy, které bychom mohli nazvat spíše jako

„zprísňená“ subjektivní odpovědnost (kupř. vyšší standard vyžadované péče, přenášení důkazního břemene atp.).³

Hlavním smyslem objektivní odpovědnosti v současném soukromém právu je především spravedlivá alokace rizik plynoucích z mnoha – společensky jinak prospěšných – činností a provozů, jimž je imanentní nebezpečí vzniku újmy. Jízda na eskalátoru v metru, návštěva kadeřnického či holičského salónu, projížďka na vypůjčených lodičkách, odstranění zubního kazu vrtačkou, příprava léčiva dle receptu, provoz na pozemních komunikacích, let balónem nad městem, jízda na kolotoči a jiných zábavních atrakcích, to vše se stalo pro mnohé běžnou součástí života, možná i rutinní činností, jde však stále o aktivity, při nichž může docházet ke vzniku i velmi závažných újem, třebaže nikdo v konkrétním případě neporušil svou právní povinnost, resp. škodlivý následek nezavinil. Objektivní odpovědnost má v podobných situacích zajistit důslednější ochranu poškozených na jedné straně a současně motivovat provozovatele, aby si při provozování svých činností počínali maximálně bedlivě, aby se snažili eliminovat riziko vzniku nebezpečných situací na minimální možnou míru. Na tyto funkce není dobré rezignovat, byť se jejich význam (resp. na ně kladený akcent) v průběhu času může měnit.⁴

Ve většině případů objektivní odpovědnosti v českém právním řádu existuje zákonem uznaný a definovaný liberační důvod (příp. důvody), který může – je-li náležitě prokázán – zprostit povinného odpovědnosti za náhradu újmy. V několika výjimečných případech zákonem upravené absolutní objektivní odpovědnosti nicméně převáží společenský zájem na odškodnění újmy (tedy kompenzace poškozeného) nad zkoumáním, zda provozovatel učinil vše, co po něm lze rozumně požadovat, anebo zda nad věcí či provozem vykonával náležitý dohled, či nikoliv. Jak ovšem ukazuje současná česká úprava, hranice mezi prostou objektivní a absolutní odpovědností mohou být v některých případech velmi nezřetelné.⁵

¹ Srov. kupř. ŠVESTKA, J. – DVOŘÁK, J. – FIALA, J. a kol. *Občanský zákoník. Komentář. Svazek VI.* Praha 2014; HULMÁK, M. a kol. *Občanský zákoník VI. Závazkové právo. Zvláštní část. Komentář.* Praha 2014; PETROV, J. – VYTIŠK, M. – BERAN, V. a kol. *Občanský zákoník. Komentář.* Praha 2017; LAZAR, J. a kol. *Občianske právo hmotné. 2. svazek. 3. vyd.* Bratislava 2010.

² KOCH, B. A. – KOZIOL, H. (eds.). *Unification of tort law: Strict liability.* 2002.

³ Za určité zprísňení odpovědnosti lze v českém prostředí jistě považovat i systém presumovaného zavinění u subjektivní občanskoprávní odpovědnosti. Kdyžkoli někdo poruší zákonem stanovenou povinnost, zákon presumuje, že škůdce konkrétní porušení i zavinil, a to svou nedbalostí (§ 2911).

⁴ Zřetelné je to na příkladu odpovědnosti za škody způsobené pacientům použitými lékařskými přístroji či nástroji. OZ 1964 preferoval absolutní jistotu odčinění újmy, tj. favorizoval poškozené, když zaujímal důsledně „pro-victim approach“, a docíloval toho stanovením absolutní objektivní odpovědnosti, již se nešlo zprostit, pokud byla škoda způsobena okolnostmi majícími původ v povaze přístroje nebo jiné věci, jichž bylo použito při plnění závazku (srov. § 421a). OZ 2012 toto hledisko opouští a zohledňuje přitom také právní postavení škůdce, když mu umožní se i v těchto případech povinnosti k náhradě zprostit, pakliže prokáže, že náležitý dohled nezanedbal (§ 2937 odst. 1).

⁵ Srov. k tomu dosud publikované závěry a stanoviska v komentářové literatuře uvedené v poznámce pod čarou č. 1.

Odpovědnost právnických osob – přičítání následků

Teoretické posouzení odpovědnosti právnické osoby je v případech objektivní odpovědnosti jednodušší, než je tomu u odpovědnosti subjektivní, kde je třeba zvažovat, zda jsou dány důvody odpovědnosti⁶ právnické osoby za protiprávní čin, jehož se dopustila při plnění svých úkolů konkrétní fyzická osoba (srov. § 167 OZ). Předpokladem vzniku odpovědnosti bez zřetele k zavinění totiž není protiprávní čin, nýbrž zákonem vymezená (kvalifikovaná) událost, z níž újma vzniká (škoda vzniklá z provozu, škoda vzniklá ze zdroje zvýšeného nebezpečí, škoda vyvolaná zvláštní povahou provozu dopravních prostředků atd.). Odpovědnost za takovou újmu je pak kauzálně (tj. prostřednictvím kauzálního nexu) přičítána původci, resp. vlastníkovu procesu (provozu či věci), jehož základní charakteristiku zákon rovněž sám podává. Úprava přitom dopadá bez rozdílu jak na fyzické osoby, tak na osoby právnické. To znamená, že v případech objektivní odpovědnosti za újmu je odpovědným subjektem vůči poškozenému přímo (tj. nezprostředkovaně) právnická osoba, již se takto přičítá škodlivý následek.

Důvod přičítání také není stanoven obecně – jako v případě subjektivní odpovědnosti při vymezení protiprávního jednání, které se jako takové přičítá právnické osobě (§ 167, případně § 2914 OZ) –, nýbrž je stanoven vždy konkrétně u jednotlivé skutkové podstaty zvláštní občanskoprávní odpovědnosti. Důvodem pro vznik povinnosti nahradit újmu je přičitatelnost protiprávního výsledku, který vždy konkrétně specifikuje daná skutková podstata. V případě objektivní odpovědnosti proto obecně nehovoříme o protiprávnosti jednání právnické osoby, jež musí být v příčinné souvislosti s újmu, nýbrž o existenci protiprávního výsledku, který zákon sám kvalifikuje jako škodní událost a přičítá ho škůdci. Vlastním důvodem přičítání je tak například skutečnost, že k určité újme dojde v provozu, jehož provozovatelem a vlastníkem je právě právnická osoba. Důvodem přičítání nemusí ovšem být jen vlastnictví dotyčného provozu, ale i smluvní vztah, který

implikuje, že dotyčná osoba nejedná protiprávně sama za sebe, nýbrž za právnickou osobu, která ji k výkonu určité činnosti jakožto svého zaměstnance, zmocněnce či pomocníka použila (§ 2914 OZ).

Z hlediska deliktního práva (kupř. i v otázce aplikace liberačních důvodů) a případného práva postihu (regresu) je však třeba dále analyzovat modalitu participace (či interference) fyzických osob na vzniku (způsobení) škody. Se zřetelem k platné úpravě jsou myslitelné zásadně tři situace.

(1) Škodu může způsobit (tj. zavinit, vyvolat či jinak se na jejím vzniku podílet) především zaměstnanec právnické osoby⁷, a to tak, že zaviněně (úmyslně či z nedbalosti) poruší nějakou právní povinnost, konkrétně kupř. i tak, že dá ze své viny podnět k jinak nahodilé újme (§ 2904), zejména tím, že poruší příkaz nebo poškodí zařízení, které má nahodilé újme zabránit. Škodlivé následky, resp. odpovědnost za ně, budou přičítány právnické osobě, která je v daném případě zaměstnavatelem. Sám zaměstnanec přímo (tj. vůči poškozenému) neodpovídá, jeho odpovědnost vůči zaměstnavateli se řídí pracovněprávními předpisy (zejm. zákoníkem práce – srov. § 250 a násl.) a tam upraveným regresem (následným postihem).

(2) Škodu může způsobit dále zmocněnec či jiný pomocník, tj. osoby stojící mimo zaměstnanecký poměr. Škoda (resp. odpovědnost) je přičítána rovněž přímo právnické osobě, pakliže zmocněnce či jiného pomocníka při své činnosti použije (právní důvod takového použití přitom nerozhoduje). Případné regresní právo právnické osoby vůči zmocněnci či jinému pomocníku se ovšem již řídí občanským zákoníkem (§ 2917).

(3) Od výše popsaných situací je třeba odlišovat případy, kdy škodu způsobí třetí osoba (tj. nikoli zaměstnanec, zmocněnec či jiný pomocník) svým neodvratitelným⁸ jednáním, přičemž se tak stane v souvislosti s provozem.⁹ Takové případy mají z hlediska vlastního provozu (provozní činnosti) charakter *vis maior*, za který se odpovídá toliko u absolutních objektivních skutkových podstat, případně u těch, kde je to výslovně stanoveno (škody na převzatých, odložených a vnesených věcech). Právo regresu – pakliže právnická

⁶ Občanský zákoník v této souvislosti hovoří o zavázanosti právnické osoby, nikoli o odpovědnosti. Je tak v souladu s vlastní tezí, že odpovídat lze principiálně jen za vlastní jednání (srov. § 24 OZ, normující daný princip nicméně jen v souvislosti s fyzickými osobami). Ke vztahu pojmů odpovědnost a zavázanost srov. JANEČEK, V. *Kritika právní odpovědnosti*. Praha 2018.

⁷ V ustanovení § 2948 se hovoří o tom, „kdo v provozu pracuje“. Občanský zákoník dále nespecifikuje, na základě jakého pracovněprávního titulu tomu tak má být.

⁸ Pokud by došlo ke vzniku újmy způsobené odvrátitelným jednáním třetí osoby (*casus minor*), pak by za ni právnická osoba rovněž odpovídala podle toho, nakolik měla takové jednání předvídat a především účinně odvrátit.

⁹ Viz liberační důvody u odpovědnosti za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným (§ 2925 odst. 1).

osoba byla povinná k náhradě škody způsobené někým jiným – není nijak dotčeno. V případě odvratitelného jednání třetí osoby, kterému provozovatel nezabrání (např. svou nedbalostí¹⁰), občanský zákoník konstruuje dlužnickou solidaritu, nikoliv regresní právo.

Stranou byly ponechány ty případy, kdy škoda vznikla následkem okolností, jež se přičítají poškozenému (zcela nebo zčásti). Odpovědnost, resp. rozsah povinnosti k náhradě škody právnické osoby tak může být poměrně snižován s ohledem na okolnosti vzniku škody, jež se přičítají poškozenému (srov. § 2918).

Jiným druhem soukromoprávní odpovědnosti právnických i fyzických osob je odpovědnost smluvní (*ex contractu*), tj. odpovědnost nikoli delikttní (mimosmluvní) či kvazidelikttní. Pro ni je ovšem charakteristické, že jejím předpokladem je protiprávní jednání škůdce (porušitele) spočívající v porušení smlouvou stanovené (ujednané) povinnosti, což ji spojuje s odpovědností založenou na principu zavinění. I ta totiž vyžaduje protiprávní jednání, na rozdíl od ostatních případů objektivní odpovědnosti v občanském právu.¹¹ Rozdíl je v tom, že odpovědnost za porušení smluvní povinnosti je objektivní a případné zavinění porušitele je pro její vznik irelevantní. Nicméně není absolutní. Zákon stanoví obecně (jediný) liberační důvod, spočívající právě v existenci určité zákonem kvalifikované události (*vis maior*, tj. mimořádná nepředvídatelná a nepřekonatelná překážka vzniklá nezávisle na vůli porušitele – srov. § 2913 OZ). Tím se podstatně odlišuje od ostatních případů objektivní odpovědnosti za škodu (provozní odpovědnosti, škody způsobené věcí *per se*), kde se k založení občanskoprávní odpovědnosti porušení právní povinnosti nevyžaduje. Z hlediska rozsahu odpovědnosti a liberace se smluvní odpovědnost podobá prosté objektivní delikttní odpovědnosti, kde se rovněž odpovídá jen za *casus minor* (a nikoli za vyšší moc, jak je tomu v případech absolutní delikttní odpovědnosti).

Delikttní způsobilost konkrétních fyzických osob v případě objektivní odpovědnosti právnické osoby netřeba zkoumat (svůj význam by měla toliko při uplatnění regresního práva); způsobilost právnické osoby k povinnosti nahradit újmu vzniká se vznikem

takové právnické osoby (a zaniká spolu s jejím zánikem) a je součástí její právní osobnosti, neboť jde o povinnost zcela slučitelnou s právní povahou právnické osoby (srov. § 20 odst. 1 věta druhá). Přímo odpovědným subjektem tak může být právnická osoba stejně jako fyzická osoba (rovnocenně, za stejných předpokladů), pakliže je provozovatelem zvýšeného rizika či zdroje nebezpečí. Za škodu z provozní činnosti dle § 2924 může odpovídat jistě jak fyzická osoba (kupř. živnostník provozující svou výdělečnou činnost), tak právnická osoba provozující svůj závod (např. obchodní korporace).

Vybrané případy objektivní odpovědnosti právnických osob

Předmětem naší pozornosti nejsou a nemohou být všechny zvláštní případy občanskoprávní odpovědnosti. Zde se budeme zabývat případy objektivní odpovědnosti, které lze utřídit do dvou základních skupin. První skupinu tvoří odpovědnost za činnosti (zákonem různě kvalifikované) a do druhé skupiny zařadíme případy odpovědnosti za újmy způsobené věcí. Jejich rozlišení nemusí být na úrovni jednotlivých skutkových podstat vždy důsledné.¹² Například u provozní odpovědnosti se mísí oba typy odpovědnosti. Odpovídají v těchto případech právnické osoby opravdu identicky jako osoby fyzické? Komu musí svědčit existence liberačních důvodů? Jak prokazují právnické osoby, že vynaložily veškerou péči, kterou lze rozumně požadovat?

Odpovědnost za činnosti

a) Škoda/újma způsobená provozní činností (§ 2924)

Občanský zákoník upravuje samostatnou skutkovou podstatu objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou jinému provozem určité činnosti. Jde přitom o běžnou provozní činnost, nikoli činnost zvlášť nebezpečnou. Předpoklady vzniku objektivní odpovědnosti za škodu způsobenou provozní činností jsou událost vyvolaná provozní činností, škoda/újma a příčinná souvislost mezi událostí vyvolanou provozní činností a touto újmu. Provozní činnost přitom chápeme široce,

¹⁰ Srov. § 2929 v případě svémocného odnětí dopravního prostředku v opravě.

¹¹ Na otázku nahlíží odchylně K. Beran, když dovozuje, že i v případě smluvní odpovědnosti je základem protiprávnosti škodlivý následek (tj. protiprávní stav), nikoli protiprávní jednání porušitele. Ke vzniku smluvní odpovědnosti není dle Berana ve skutečnosti třeba protiprávní jednání, neboť nesplnění smluvní povinnosti chápe spíše jako protiprávní výsledek než jako protiprávní jednání. Srov. BERAN, K. In: BERAN, K. – ČECH, P. – DVOŘÁK, B. – ELISCHER, D. – HRÁDEK, J. – JANEČEK, V. – KÜHN, Z., NOVOTNÁ KRTOUŠOVÁ, L. – ONDŘEJEK, P. *Právní jednání a odpovědnost právnických osob po rekonstrukci českého soukromého práva*, Praha 2018.

¹² Kupříkladu u provozní odpovědnosti jsou smíseny oba typy odpovědnosti.

a sice jako soustavnou činnost spjatou s provozem, který nějakým způsobem řídí či ovlivňuje fyzické nebo právnické osoby.¹³ Co se rozumí škodou (resp. událostí) vyvolanou provozní činností, je rovněž stanoveno zákonem. Bude jí škoda způsobená činností provozní povahy nebo věcí při ní použitou, dále škoda způsobená fyzikálními, chemickými či biologickými vlivy daného provozu na okolí (půjde buď o vlivy nepovolené úředně, nebo o vlivy sice úředně povolené, ovšem překračující rozsah povolení – kupř. zvýšené exhalace látek do ovzduší atp.). Aplikace této skutkové podstaty se ovšem nevztahuje na ty případy provozů a provozních činností, kde je odpovědnost upravena zvlášť, jako je tomu u provozu zvláště nebezpečného (§ 2925), u provozu dopravních prostředků (§ 2927 a násl.) a u provozů spojených s vnášením, umístováním nebo odkládáním věcí (§ 2945 a násl.). Má tedy charakter jakési obecné (tj. subsidiární) provozní odpovědnosti aplikovatelné vždy, není-li speciální úprava.

Svou konstrukcí jde sice o objektivní odpovědnost, tj. povinný odpovídá za událost vyvolanou provozní činností, způsobí-li tato škodu, ovšem jde o prostou objektivní odpovědnost, která připouští možnost liberace (zproštění odpovědnosti). Provozovatel se povinnosti k náhradě škody zprostí především tehdy, pokud prokáže, že vynaložil veškerou péči, kterou lze rozumně očekávat.¹⁴ Má právnická osoba rozum? Co od ní lze rozumně požadovat v situaci, kdy má účinně předejít vzniku škod? Jen velmi obtížně budeme hledat rozum u něčeho, co je pouhým umělým útvarem, utilitárním výtvorem zákonodárce. Přesto lze po patřičném zkoumání a posouzení konstatovat, že určitý postup (přístup, proces), který si osvojila právnická osoba, byl či nebyl v dané situaci rozumný, a to se zřetelem k prevenci škod. Bude totiž možné *ex post* posouzení, zda preventivní opatření, která byla na úrovni personálního (včetně manažerského), technického, výrobního, bezpečnostního a jiného řízení učiněna, byla racionální vzhledem ke všem rizikům plynoucím z konkrétního provozu. Každý provoz – i přes velké podobnosti – bude

vykazovat svá větší či menší specifika (provoz nemocnice, školy, plovárny, restaurace), jež je nutno zohlednit při hodnocení naplnění liberačního důvodu. Především lze od každé právnické osoby rozumně požadovat, aby dodržovala všechny povinnosti stanovené právními předpisy (zákonnými i podzákonnými), povinnosti ujednané ve smlouvách, povinnosti plynoucí z dobré praxe a zvyklostí soukromého života a další zásady plynoucí z racionálního chodu daného provozu. Zvolená formulace – byť klade předpoklady liberace objektivně („lze očekávat“) – nemá vést k jakési přepjatosti provozních požadavků.

b) Škoda/újma způsobená provozem zvláště nebezpečným (§ 2925)

Určité provozy (povětšinou právnické osoby) operují s rizikem, které překračuje rámec běžného provozního rizika (doly, hutě, lomy, elektrárny, plynárny, provozy operující s jedy, municí, třaskavinami atp.). Speciálně je proto upravena odpovědnost za škodu způsobenou provozem zvláště nebezpečným. Předpoklady jejího vzniku jsou událost vyvolaná zdrojem zvýšeného nebezpečí, škoda/újma a příčinná souvislost mezi událostí vyvolanou zdrojem zvýšeného nebezpečí a touto újmou (exploze, sesuv půdy, průval vody, exhalace škodlivin atp.). Zvláště nebezpečný je každý provoz, u něhož nelze předem rozumně vyloučit možnost vzniku závažné škody ani při vynaložení řádné péče (srov. § 2925).¹⁵

Z hlediska jednotlivých předpokladů vzniku této objektivní odpovědnosti je zřejmé, že porušení povinnosti provozovatelem, ať už zaviněné, či nezaviněné, se nevyžaduje. Co se týče kauzality, přichází u této objektivní odpovědnosti český zákonodárce – po vzoru čl. 3:103 odst. 1 PETL – s inovací spočívající v nutnosti zohlednit vícero příčin způsobujících škodu, pokud by každá z nich byla sama dostatečnou příčinou škodlivého následku, jež odškodňujeme, a současně je nejisté, která z nich to skutečně byla. V takovém případě mají české soudy pokládat za příčinu škodlivého následku každou z několika uvedených příčin, a to v rozsahu pravděpodobnosti, s níž

¹³ Není přitom rozhodující, zda škodu vyvolal provozovatel sám, nebo jeho zaměstnanci či jiné jím pověřené osoby. Typickým případem činností, které mají provozní povahu, jsou veškeré činnosti podnikatelské (kupř. činnost provozovaná na základě živnostenského oprávnění), obchodní, družstevní, zemědělské aj.

¹⁴ Dřívější úprava (OZ 1964) byla v tomto ohledu k provozovatelům přísnější, neboť jediným liberačním důvodem byla skutečnost, že škoda byla způsobena neodvratitelnou událostí nemající původ v provozu (typicky živelní pohroma, *vis maior*). Neodvratitelnost se přitom posuzovala objektivně, tj. neodvratitelnou není ta událost, které bylo možno předejít (§ 415 OZ 1964) nebo zabránit (§ 417 OZ 1964).

¹⁵ Tedy provoz organizovaný lidmi, při kterém jsou využívány výrobně-technické procesy, látky, nástroje, prostředky a síly, jež nelze ani při vynaložení odborné péče zcela ovládnout, takže hrozí riziko škod na životě, zdraví, majetku, přírodě a životním prostředí (DZ). To znamená, že kdybychom byli v režimu běžné provozní odpovědnosti, provozovatel by se poukazem na vynaložení veškeré řádné péče své povinnosti k náhradě újmy zprostil. Takový důsledek by v těchto případech ovšem nebyl žádoucí, neboť by významně oslaboval pozici poškozeného (poškozených), takže by újmy poškozených mnohdy zůstaly ponechány bez jakékoli kompenzace.

újmou poškozenému způsobily (proporcionální kauzalita).¹⁶ Navzdory zvýšenému riziku vzniku závažných újem není odpovědnost za škody způsobené provozem zvláště nebezpečným konstruována jako absolutní, ale připouští tři zákonem taxativně stanovené důvody liberace.¹⁷ Ani zde však není z jejich hlediska rozdíl mezi provozovatelem fyzickou a právnickou osobou.

c) Škoda způsobená dalšími provozními činnostmi

Vedle provozních činností, jež lze charakterizovat jako zvláště nebezpečné, existuje řada provozů, které nepředstavují zdaleka tak vysoké riziko vzniku závažných újem, přesto svou specifičností a frekvencí výskytu v praxi zasluhují zvláštní pozornost. Zvláštnosti daných provozů si vynucují pravidelně i svou zvláštní právní úpravu. Jde zejména o odpovědnost za škodu způsobenou na převzatých, vnesených nebo odložených věcech (§ 2944 a násl.).

Úprava obsažená v § 2944 normuje objektivní odpovědnost za vznik škody na převzaté věci, jež má být předmětem závazku osoby (fyzické či právnické), která věc přejímá. Z hlediska právnické osoby není rozhodující, která fyzická osoba věc převzala, pakliže je v nějakém kvalifikovaném poměru k právnické osobě (typicky zaměstnanec, zmocněnec, pověřená osoba, člen orgánu právnické osoby aj.). U zaměstnanců právnické osoby jde přitom o výkon zástupčího oprávnění v rozsahu obvyklém vzhledem k jejich zařazení (kupř. prodavač) nebo funkci (kupř. obchodní ředitel), přičemž v případě pochybnosti (příp. sporu) je rozhodující stav, jak se jeví třetím osobám (tj. veřejnosti – srov. § 166). Subjektem odpovědnosti nicméně zůstává vždy ten, kdo věc převzal nebo jehož jménem byla převzata, nikoli konkrétní zaměstnanec (jeho případná vnitřní, tj. pracovněprávní odpovědnost tím není dotčena). I zde dochází k přičítání následků činnosti fyzických osob přímo osobě právnické.

Provozovatel se své odpovědnosti zproští, jen pokud prokáže, že ke škodě by došlo i jinak, tj. bez souvislosti se zákonem

kvalifikovanou událostí, za niž odpovídá.¹⁸ Důvody, které v těchto případech mohou vést k liberaci, jsou jednak tzv. vnitřní příčiny (kazivost předmětu závazku) a dále vnější příčiny (vyšší náhoda – *casus maior*, resp. událost způsobená vyšší mocí, již nebylo možné ani při vynaložení veškerého úsilí odvrátit ani předvídat).

Podobně odpovídá provozovatel poskytující ubytovací služby za škodu na věcech, které byly ubytovanými fyzickými osobami nebo pro ně vneseny, eventuálně přímo převzaty za tím účelem ubytovatelem.

Je-li s provozováním nějaké činnosti zpravidla spojeno odkládání věcí, což se typicky týká provozování restaurací, kaváren, barů, lékařských ordinací, diskoték, saun, divadel, kin, muzeí, kadeřnictví, knihoven, klubů, plaveckých hal, sportovních stadionů, posiloven, ale i škol, školních družin či jídelen atp., odpovídá ten, kdo ji provozuje (fyzická či právnická osoba), každému za škodu na věcech odložených na místě k tomu určeném nebo na místě, kam se obvykle odkládají. V naší úpravě byla tato odpovědnost tradičně založena na objektivním principu s přípuštěným liberačním důvodem (ledaže by ke škodě došlo i jinak).

Současný civilní kodex žádný liberační důvod v tomto kontextu neupravuje ani nestanoví, že škůdce je povinen hradit škodu bez zřetele na své zavinění. Vzniká proto pochybnost a výkladová nejasnost o povaze této odpovědnosti. S ohledem na dosavadní úpravu, judikaturu Nejvyššího soudu (kupř. 25 Cdo 5758/2015), jakož i argumenty teleologického a systematického výkladu dovozujeme, že odpovědnost za škodu na věcech odložených je objektivní občanskoprávní odpovědností. Vzhledem k neexistenci zvláštních liberačních důvodů by šlo uvažovat i o absolutním charakteru této odpovědnosti.¹⁹ Takový závěr se však nejvíce jeví jako logický (resp. proporcionální), neboť není objektivního důvodu činit v tomto ohledu rozdíl mezi odpovědností za škodu na věcech vnesených a převzatých a odpovědností za škodu na věcech odložených.²⁰

Zvláštním druhem provozní odpovědnosti je rovněž objektivní odpovědnost za škody

¹⁶ Pro účely povinnosti k náhradě škody způsobené provozem zvláště nebezpečným to znamená, že je-li z okolností zřejmé, že provoz významně zvýšil nebezpečí vzniku škody, ačkoli lze důvodně poukázat i na jiné možné příčiny, soud zaváže provozovatele k náhradě škody v rozsahu, který odpovídá pravděpodobnosti způsobení škody tímto provozem.

¹⁷ Provozovatel se povinnosti k náhradě škody zproští, pokud byla zákonem kvalifikovaná škodní událost vyvolána neodvratitelným jednáním třetí osoby, zásahem vyšší moci zvnějšku anebo vlastním jednáním poškozeného.

¹⁸ Převzal-li např. cukrář od objednatelů suroviny pro zhotovení cukrářských výrobků a ty se zkazily v důsledku výpadku elektrického proudu v oblasti, kde se nachází zhotovitel i objednatel, je zřejmé, že k poškození surovin by došlo i bez jejich předání zhotoviteli. Blíže k tomu viz KOBLIHA, I. – ELISCHER, D. – HOCHMAN, J. – HUNJAN KOBLIHOVÁ, R. – TULÁČEK, J. *Náhrada škody podle občanského a obchodního zákoníku, zákoníku práce, v oblasti průmyslového vlastnictví a podle autorského zákona. Praktická příručka*. Praha 2012, 390 str.

¹⁹ Činí tak např. PETR VOJTEK in ŠVESTKA, J. – DVOŘÁK, J. – FIALA, J. a kol., c. d., str. 1070 a násl.

²⁰ Shodně PAŠEK, M. In: PETROV, J. – VÝTIŠK, M. – BERAN, V. a kol., c. d., str. 2884.

způsobené provozem dopravních prostředků. Úprava je motivována specifickým charakterem provozu dopravních prostředků a možného nebezpečí vzniku škody. Předpoklady vzniku této odpovědnosti jsou škoda, škodní událost vyvolaná zvláštní povahou provozu dopravy nebo dopravního prostředku a příčinná souvislost mezi nimi. Jde tedy o objektivní odpovědnost za škodu bez nutnosti zaviněného porušení povinnosti provozovatelem. U této odpovědnosti provozovatele, která vzniká bez zřetele na zavinění, se pak lze zprostit jen ve dvou případech. Jde předně o spoluzavinění (resp. spolupůsobení) poškozeného. Ve druhém případě se lze odpovědnosti zprostit, jestliže provozovatel prokáže, že škodě nemohlo být zabráněno ani při vynaložení veškerého úsilí, které lze požadovat. Avšak ani tento liberační důvod není přípustný, jestliže škoda byla způsobena okolnostmi, které mají svůj původ v provozu (§ 2927 odst. 2 OZ), neboť tento typ odpovědnosti je absolutní. Mezi okolnosti vlastní provozu dopravního prostředku řadí naše rozhodovací praxe např. rychlost jízdy, selhání techniky, indispozice řidiče atd.

Povinným subjektem jsou fyzické a právnické osoby, které provozují dopravu (silniční, železniční, leteckou, vodní, výtahy, eskalátory, motorovou, nemotorovou, hromadnou či nehromadnou) jako svou podnikatelskou či jinou výdělečnou činnost, přičemž současný občanský zákoník (na rozdíl od OZ č. 40/1964 Sb.) klade zřejmý důraz na zvláštní povahu dopravního provozu více než na samotnou povahu dopravního prostředku. Vedle toho (tj. bez zřetele na to, zda provozuje dopravu a jak) odpovídá stejně i každý jiný provozovatel vozidla, plavidla anebo letadla, ledaže je takový dopravní prostředek poháněn lidskou silou. Provozovatelem ve výše uvedeném smyslu je osoba (fyzická či právnická) mající právo s dopravním prostředkem nakládat, tj. stará se o jeho provoz, opravy, údržbu, platí výdaje na opravy a údržbu, na pohonné hmoty, pojistné atd. Provozovatele nelze vždy ztotožnit s vlastníkem (např. koupě automobilu na leasing), může jím být

osoba od vlastníka odlišná. V situaci, kdy by nebylo možno jednoznačně určit osobu provozovatele, jím bude vlastník dopravního prostředku, a to silou nevyvratitelné právní domněnky (§ 2930 OZ). Občanský zákoník nicméně pamatuje na několik zvláštních okolností, které mohou odpovědnost za tento delikt určitým způsobem modifikovat. Především platí, že pokud se dopravní prostředek nachází v opravě, funguje se, že provozovatelem (a tedy odpovědným subjektem) je osoba, která dopravní prostředek k opravě převzala (např. servis). V případě, že dojde k neoprávněnému použití dopravního prostředku, tj. třetí osoba použije dopravní prostředek bez vědomí nebo proti vůli provozovatele, pak je odpovědnost provozovatele vyloučena, neboť odpovídá sama třetí osoba. Povinnost k náhradě škody (a to solidárně s třetí osobou) by u provozovatele byla dána, jen pokud by třetí osobě umožnil neoprávněné použití dopravního prostředku svou vlastní nedbalostí. Pokud by však provozovatelem byla v daném případě právnická osoba, zavinění ve formě nedbalosti by bylo zkoumáno toliko u fyzických osob, které v pozici zaměstnance, zmocněnce či jiného pomocníka vykonávaly určitou činnost pro provozovatele v daném čase a místě.

Odpovědnost za újmy způsobené věcí

Druhou skupinu objektivní odpovědnosti právnických osob tvoří případy, kdy je jim přičítána odpovědnost za škodu způsobenou věcí, a to buď vadnou věcí (příp. výrobkem),²¹ nebo věcí samou od sebe. Jak tomu ovšem je, když vada (způsobující škodu) nespočívá ve věci, nýbrž v postupu, který zvolila konkrétní fyzická osoba? Lze bez dalšího přičíst právnické osobě i takové následky?

Především oproti dřívější úpravě došlo k omezení povinnosti k náhradě škody jen na případy, kdy škodu způsobila vada věci použité při plnění (§ 2936 OZ). Předpokladem vzniku povinnosti k náhradě škody tak je existence závazku (resp. povinnosti plnit) mezi povinným k náhradě škody a poškozeným.²²

²¹ Vedle odpovědnosti za škodu způsobenou vadnou věcí (§ 2936) upravuje občanský zákoník specificky odpovědnost za škodu způsobenou vadou výrobku (product liability – § 2939 a násl.). Navzdory pojmovým podobnostem je třeba oba případy odpovědnosti od sebe odlišit. Zatímco v prvním případě jde o věc (jakoukoli, ne nutně výrobek), kterou někdo použije při plnění své povinnosti (smluvní, zákonné, z rozhodnutí státního orgánu) vůči jinému, v druhém případě jde o škodu způsobenou vadou movité věci, která je určena k uvedení na trh jako výrobek, a to za účelem prodeje, nájmu nebo jiného použití. Pojem výrobek je tak definičně užší než věc. Další rozdíl spočívá v zákoně limitaci rozsahu náhrady škody na věci (tj. majetkové újmy). Zatímco u odpovědnosti za škodu způsobenou vadnou věcí (§ 2936) se uplatní princip plné náhrady škody (bez omezení), v případě odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku existuje limitace spodní hranice újmy. Dle ustanovení o odpovědnosti za škodu způsobenou vadou výrobku se hradí jen škoda na věci v částce převyšující částku vypočtenou z 500 EUR podle kurzu devizového trhu vyhlášeného ČNB. Limitace se nedotýká újem na přirozených právech člověka (zdraví, život a další osobnostní statky). Jiří Hrádek k tomu dodává, že v případě škody nižší než uvedených 500 EUR je poškozený odkázán na řízení o náhradě škody podle obecných ustanovení o deliktovní odpovědnosti, případně k odpovědnosti výrobce na základě smlouvy ve prospěch třetího. Hrádek, J. In: Švestka, J. – Dvořák, J. – Fiala, J. a kol., c. d., str. 1053.

²² Povinnost bude vyplývat především ze smlouvy (kupř. smlouva o péči o zdraví), může být však založena i jiným způsobem, například zákonem anebo rozhodnutím státního orgánu.

Dalším předpokladem je škodní událost, která má původ v selhání nebo vadnosti věci (rentgenový přístroj, zubní vrtačka, injekční jehla atp.), které bylo použito při plnění uvedených povinností. Úpravu obsaženou v občanském zákoníku v § 2936 však nelze vztahovat na vady chybného zákroku lékaře (či veterináře aj.), nýbrž pouze na vady mající původ v povaze použitých věcí či přístrojů.²³ Povinnost k náhradě škody dle této úpravy nastane pouze v případech, kdy k plnění povinnosti bylo použito věci, tj. tato odpovědnost nevznikne, je-li závazek plněn pouze ručně bez použití dalších věcí (přístrojů a nástrojů). Navzdory použitému pojmu věc lze však konstatovat, že původ škody může záležet i v určitém technologickém postupu, který daná věc (přístroj) naplňuje či napomáhá realizovat. Vedle přístrojů (např. měřidlo dodávek elektrické energie) může však jít též o složitější soubory strojů a zařízení (např. rafinérie, čistička odpadních vod, elektrárna), smontované stroje, smontované zařízení a konstrukce (důlní bagr, vysílač rádiového nebo televizního signálu, výrobní a skladové haly) atp. Věc může použít nejen osoba plnící svou povinnost (zákonnou či smluvní), ale i osoba přijímající plnění (nákupní košík v samoobsluze) nebo obě osoby současně (např. již výše uvedená měřidla dodávek energií). Dalšími předpoklady jsou vznik škody a příčinná souvislost mezi škodní událostí mající původ v použité vadné věci a vznikem škody. Tato úprava je úpravou absolutní odpovědnosti za vzniklou škodu a škůdce se nemůže své odpovědnosti za způsobenou škodu zprostit.²⁴

Od situací popsaných výše, kdy je škoda způsobena vadnou věcí, odlišuje současná česká úprava případy, kdy je škoda způsobena věcí samou od sebe (tj. *per se*). Tím je třeba rozumět ty případy škod, které vznikly z vnitřních příčin dané věci, podmíněných charakteristikou a vlastnostmi věci (materiál, tvar, barva, odolnost, tažnost, konstrukční a strukturální vlastnosti, křehkost atp.).²⁵ Povinnost k náhradě škody vznikne zásadně tomu, kdo nad věcí měl mít dohled, a nelze-li takovou osobu jinak určit, pak je vždy povinným subjektem vlastník věci (ať již je jím fyzická, či právnická osoba), jemuž je škodlivý následek přičítán. Osobou, která měla mít

nad věcí dohled, je kdokoli, kdo na základě nějakého právního titulu (kupř. schovatel, výprosník, vypůjčitel, pachtýř, nájemce atp.) či protiprávního jednání (pachatel trestného činu) měl věc ve své moci, když došlo k samovolnému vzniku újmy.

Odpovědnost za škodu způsobenou věcí samou od sebe je dalším příkladem prosté objektivní odpovědnosti, jež připouští liberaci povinného, pokud prokáže, že nezanedbal náležitý dohled. Použitý termín „nezanedbal“ evokuje zavinění, resp. jeho nižší formu (stupeň), tj. nedbalost, což by mohlo svádět k závěru, že jde svou povahou o odpovědnost subjektivní a o případnou exkulpací povinného. V případě skutečné subjektivní odpovědnosti (porušení zákonné povinnosti) by se škůdce musel vyvinut poukazem na to, že v dané situaci jednal tak, jak lze od osoby průměrných vlastností v soukromém styku očekávat (obecný, běžný standard), případně by musel prokázat, že zvláštní znalost, dovednost či pečlivost, již dal jako škůdce nejvyšší nebo k níž se zavázal, v daném případě skutečně uplatnil (přísnější standard aplikovaný na experta, profesionála). V případě odpovědnosti za škodu způsobenou věcí samou od sebe se však má jednat o liberační důvod („zprostit“) a v daném případě má být zkoumáno, co je náležitý dohled. Posouzení se bude lišit dle toho, o jaký subjekt jde. Běžný subjekt má při náležitém dohledu nad věcí postupovat s rozumem průměrného člověka, s běžnou péčí a opatrností (§ 4 odst. 1), zatímco na odborníka klademe vyšší nároky v podobě vyššího standardu péče (tj. péče odborná – srov. § 5 odst. 1). Ve svém důsledku se tak obě situace (exkulpace a liberace) – z hlediska postavení škůdce – v této skutkové podstatě sblíží. Vymezením liberačního důvodu v ustanovení § 2937 odst. 1 ovšem dochází oproti obecnému výměru nedbalosti dle § 2912 ke konkretizaci chování povinného, a to směrem k náležitému dohledu (ostatní aktivity povinného se stávají irelevantní).

Česká právní úprava – po vzoru některých zahraničních přístupů – vymezuje svébytně zvláštní případy škody způsobené věcí samou do sebe, jež plní roli speciálních skutkových podstat. Jednu z nich představuje škoda způsobená věcí pádem nebo vyhozením z místnosti nebo podobného místa. Důvodem

²³ Odpovědnost za škodu způsobenou vadným postupem lékaře je třeba posoudit buď podle ustanovení § 2910 občanského zákoníku (subjektivní odpovědnosti za porušení zákonné povinnosti) – to v případě neexistence smluvního titulu pro poskytování konkrétního druhu zdravotnické péče –, anebo jako objektivní odpovědnost kontraktualní – v případech, kdy jsou péče či zákrok poskytovány na základě smlouvy o péči o zdraví. Blíže k tomu srov. ŠUSTEK, P. – HOLČAPEK, T. a kol. *Zdravotnické právo*. Praha 2016, 850 str.

²⁴ K charakteristice absolutní odpovědnosti a k problematičnosti jejího vymezení viz SVOBODA, K. Absolutní objektivní odpovědnost za škodu. Existuje vůbec? *Právní rozhledy*, 2007, roč. 23, str. 864 a násl.

²⁵ Shodně PAŠEK, M. In: Petrov, J. – Výtisk, M. – Beran, V. a kol., c. d., str. 2872.

této zvláštní úpravy je odchylka ve způsobu stanovení okruhu povinných subjektů. I zde nahrazuje škodu primárně ten, kdo nad věcí měl mít dohled, avšak s ním společně a nerozdílně (solidární závazek) i osoba, která takové místo užívá (nájemce, pachtýř, výprosník, vypůjčitel atp.). Subsidiárně, tj. až nelze-li takovou osobu určit, přichází do úvahy vlastník nemovité věci jako odpovědný subjekt.²⁶

Závěrečné shrnutí

Z provedeného rozboru konceptu právnických osob ve vztahu k jejich soukromoprávní odpovědnosti a z analýzy vybraných (hlavních) skutkových podstat civilního deliktu vyplývají – kromě jiného – následující poznatky.

Povinnost k náhradě újmy, ať již v režimu subjektivní, či objektivní odpovědnosti, je povinností, jež je bez dalšího slučitelná s právní povahou právní osoby (srov. § 20 větu druhou OZ), a proto jejím nositelem může být přímo sama právní osoba. Povinnost k náhradě případné újmy je tak povinností, která je součástí právní osobnosti právní osoby. Odpověď na otázku, zda v konkrétním případě bude právní osoba „objektivně“ odpovídat, závisí na přičitatelnosti zákonem kvalifikované události (výsledku) v jednotlivých skutkových podstatách.

Z tohoto hlediska lze rozlišit dvě základní skupiny odpovědnosti: odpovědnost za činnost a odpovědnost za újmu způsobenou věcí. V obou stanovených případech lze dojít k závěru, že důvodem přičitatelnosti je zvláštní vztah škůdce k provozu nebo k věci, která újmu způsobila. Tento „zvláštní vztah“ je ve většině případů vztahem vlastnickým (avšak nikoli nutně), který způsobuje, že vlastník je též obvykle provozovatelem určité činnosti, z níž újma vzniká. Příkladem provozovatele, který není vlastníkem, může být situace, kdy určitá osoba provozuje určité zařízení či používá určitou věc např. na základě nájmu, pachtu, leasingu atp.

Jelikož objektivních odpovědností (myšleno pojmenovaných civilních deliktů, resp. kvazideliktů) je uzavřený počet (*numerus clausus*), přicházejí do úvahy – po jistém zobecnění a zjednodušení – níže uvedené základní linie odpovědnostního poměru.

V situacích, kdy je předpokladem vzniku odpovědnosti zákonem definovaná škodní událost (škoda vzniklá vlastní provozní činností, vlivem činnosti na okolí, škoda způsobená zdrojem zvýšeného nebezpečí, škoda způsobená provedením či zajištěním prací, škoda vyvolaná zvláštní povahou provozu dopravního prostředku atd.), jež vytvoří protiprávní stav (škodlivý následek), není zapotřebí žádného protiprávního jednání fyzické osoby, tedy není nutné zkoumat deliktní způsobilost konkrétních fyzických osob, škodlivý následek je přičten právní osobě již na základě toho, že kauzálně vznikl v souvislosti s její činností, resp. provozem. Pokud by i v těchto případech bylo jednou z příčin (byť jedinou relevantní) zaviněné protiprávní jednání určité fyzické osoby, nemělo by to – s ohledem na poškozeného – vliv na vznik soukromoprávní odpovědnosti právní osoby. Ta by mohla poté využít své právo postihu (regresu) vůči konkrétní fyzické osobě, jež vznik újmy zavinila porušením nějaké právní povinnosti.

Jiným případem je tzv. smluvní odpovědnost. V doktríně panuje obecná shoda na tom, že za porušení smluvní povinnosti se odpovídá objektivně, zároveň se však má obvykle za to, že porušení smluvní povinnosti lze chápat jako protiprávní jednání, které však nemusí být zaviněné. Objektivní odpovědnost v případě smluvní odpovědnosti nevzniká striktně vzato z důvodu zákonem kvalifikované „události“, nýbrž z důvodu porušení smlouvy.

Jinou situaci představují případy, kdy škodu v souvislosti s provozem způsobí třetí osoba (tj. nikoli zaměstnanec, zmocněnec či jiný pomocník právní osoby) svým neodvratitelným jednáním. Takové případy mají pak z hlediska vlastního provozu (provozní činnosti) charakter *vis maior*, za který se odpovídá toliko u absolutních objektivních skutkových podstat, případně u těch, kde je to výslovně stanoveno (škody na převzatých, odložených a vnesených věcech). Ani zde ovšem není právo regresu právní osoby nijak dotčeno. V případě odvratitelného jednání třetí osoby, kterému provozovatel nezabrání (např. svou nedbalostí), však občanský zákoník s ohledem na poškozené konstruuje dlužnickou solidaritu.

²⁶ V doktríně dosud nepanuje jednotna, zda jde v tomto případě o prostou, či absolutní objektivní odpovědnost, a to s ohledem na to, že zákon pro tento případ žádný liberační důvod zvlášť neupravuje. Je možné argumentovat pro absolutní objektivní odpovědnost a tím odlišit zvláštní skutkovou podstatu (§ 2937 odst. 2) od obecné (§ 2937 odst. 1) – viz VOJTEK, P. In: Švestka, J. – Dvořák, J. – Fiala, J. a kol., c. d., str. 1042 a násl. –, avšak je stejně tak možné argumentovat logicko-systematickými metodami a dospět k obdobnému řešení jako v případě obecné skutkové podstaty, tj. připustit stejnou možnost liberace i zde – viz PAŠEK, M. In: Petrov, J. – Výtisk, M. – Beran, V. a kol., c. d., str. 2871 a násl. Posledně uvedený závěr vyznívá přesvědčivěji, neboť nečiní – z hlediska liberace – rozdílu mezi osobou, která měla mít nad věcí dohled, a osobou, která takové místo jen užívá.